

razdoblja 19. st. i 20. stoljeća. Fokus urednika i autora tekstova Predraga Topića je bio na izdavanju manje poznate povijesne građe o određenim događajima i ljudima s toga područja. Većinom su to prijepisi novinskih članaka, no u Zborniku su objavljeni i prijepisi arhivskih dokumenata te fotografije i drugi slikovni prilozi. Svakako je potrebno pozdraviti ovaj Zbornik kao jedan vrijedan prinos u boljem razumijevanju zanimljive povijesti dugoselskog područja. Iako je Zbornik

tek na početku svog izdavanja, trebalo bi promisliti o njegovom daljnjem razvoju u obuhvaćanju tema iz starije povijesti ovog područja, imajući na umu njegovu srednjovjekovnu i ranu novovjekovnu povijest. Također, prilozi o povijesti iz suvremenog razvoja Dugo Sela, posebice u razdoblju poslije 1945. svakako bi trebali naći mjesta u ovom *Zborniku*.

Danijel Vojak

16. HRVATSKI KNJIŽEVNI PUTOPIS U LOBORU

16. Dani Franje Horvata Kiša u Loboru protekli su u znaku 110. obljetnice nastanka kantskog putopisnog piščeva djela Istarski puti (propotovani višestruko, prvi put 1912.). Na završnici središnjeg dijela programa – HRVATSKI KNJIŽEVNI PUTOPIS, 8.10. 2022., prvi put u Kulturnom centru Lobor - svečano su proglašeni laureati natječaja i dodijeljene nagrade.

Organizator je stručno-znanstvenog dijela te jedinstvene manifestacije posvećene isključivo putopisu (rjeđe zastupljenoj književnoj vrsti u suvremenoj književnosti), kao i istoimenog natječaja, KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE - društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti. Suorganizatori i domaćini su loborska Udruga za kulturno stvaralaštvo Franjo Horvat Kiš i Općina Lobor. Tradicionalno, pokrovitelji su, i podupiratelji, Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija i Općina Lobor, a 2019. i 2021. bio je to i Fond za kulturu Društva hrvatskih književnika. Brojnim nazočnicima obratili su se predsjednik UKS Jurica Cesar, prof., u ime Kulturnog vijeća Krapinsko-zagorske županije glumac Denis Bosak, a u ime Društva hrvatskih književnika – nadahnutim govorom – književnik Đuro Vidmarović, donedavni predsjednik DHK i nagrađeni sudionik putopisne manifestacije. Šesnaeste loborske Dane proglasila je otvoreni-ma svestrana i agilna načelnica Općine Lobor Ljubica Jembrih.

Tijekom središnje svečanosti u dvorani

Kulturnoga centra Lobor odvijala se i kratka prigodna vizualna prezentacija koju su pripremili Radovan Brlečić i Ivica Kukovačec – kao podsjetnik na otkrivanje spomen-ploče Franji Horvatu Kišu u Brestu, odakle je 1912. Kiš krenuo na svoj obilazak Istre.

2022. godine natječaju se odazvalo više poznatih hrvatskih književnih imena. Ocjenjivačko povjerenstvo (u sastavu – dr. sc. Ivo Kalinski, predsjednik, ujedno i predsjednik Kajkavskoga spravišća, dr. sc. Božica Pažur, gl. i odg. urednica časopisa Kaj, te pjesnik Darko Raškaj kao članovi), među više od 30 prispjelih radova izabralo je 16 putopisa – čije autore navodimo abecedno: Željko Bajza, Božidar Brezinščak Bagola, Tomislav Marijan Bilosnić, Radovan Brlečić, Lilijana Domić, Marija Drobnjak Posavec, Rajko Fureš, Aleksandar Horvat, Božica Jelušić, Emilija Kovač, Đurđa Lovrenčić, Franjo Oreški, Slavica Sarkotić, Igor Šipić, Tomislav Šovagović te Spomenka Štimec.

Radovi koji su ocijenjeni najboljima, nagrađeni su (novčanim i motivirajućim) nagradama Stručnog ocjenjivačkog povjerenstva: podijeljene su dvije druge nagrade, i to Božici Jelušić za putopis *Opraštanje od krajolika* te Tomislavu Marijanu Bilosniću za *Nisam bio u Karaševu*. Prva je nagrada pripala Emiliji Kovač za *Putovanje prema početku: u potrazi za alephom*.

Nagradom Organizatora i domaćina (Udruga „F. Horvat Kiš“ i Općine Lobor) nagrađen je Aleksandar Horvat za rad *Po grbavomu*

jarku Velike Paklenice, a Loborsko srce, koje dodjeljuje Općina Lobor, pripalo je Radovanu Brlečiću za putopis *Brižna ti je Čičarija, lipi moj čovik, jer ju danas nima ki kosit*. Nagradne povelje Kajkavskoga spravišča/časopisa Kaj dodijeljene su Igoru Šipiću za rad *I ja sam prešao Pireneje (1)* te Tomislavu Šovagoviću za *Bilo jednom u Stridonu*, kojima je, uz ovogodišnje, vrednovano i dosadašnje sudjelovanje u natječajima za hrvatski književni putopis. Putopisne diplome časopisa Kaj dodijeljene su Božidaru Brezinščaku Bagoli (uz čestitke za njegovu životnu 75-letnicu) te Đurđi Lovrenčić za kajkavsku putopisnu dosljednost.

Cjelokupni putopisni program odvijao se u Kulturnom centru Lobor, a vodio ga je glumac Dubravko Sidor, uz inspirativan glazbeni nastup učenika Glazbenog odjela Osnovne škole Franje Horvata Kiša, Lobor. Pod brižnim okom učitelja/mentora i vođeni načelom Glazba je univerzalni jezik čovječanstva priredili su nekoliko skladbi iz svoga opusa.

Gostovanjem Tribine Kajkavskoga spravišča, predstavljena su dva nova putopisna izdanja. Radi se o knjizi putopisa Zlate Bujan Kovačević PUTUJEM DA OTPUTUJEM (nakladnici: Ogranak MH u Delnicama – Pop & Pop, Crni Lug, 2022.), u predstavljanju koje su sudjelovale autorica Zlata Bujan Kovačević i iscrpnom stručnom interpretacijom Silvija Mance, prof. Zlata Bujan-Kovačević dugogodišnja je vjerna i nagrađivana sudionica Hrvatskog književnog putopisa, književnica, esejistica, kolumnistica, urednica, proučavateljica i pjesnikinja na goranskom kajkavskom idiomu, autorica radijskih i televizijskih dokumentarnih emisija. Njezin raznorodni opus čini 21 objavljena knjiga.

Drugo je izdanje PUT U HAVANU (nakladnik: 3000 godina Za dar, Zadar, 2022.), koje je, kao svoju 150. knjigu, autorski predstavio Tomislav Marijan Bilosnić.

Posebno naglašavamo da je od 2011. T. M. Bilosnić sudionikom (i šest puta nagrađenikom) putopisne manifestacije, za koju je 2016., o 10. obljetnici njena odvijanja u Loboru, rekao kako su Kajkavsko spravišče i Kaj programom Dana Franje Horvata Kiša za suvremeni književni putopis učinili više od mjerodavnih institucija.

Valja naglasiti kako su se u program Dana

Franje Horvata Kiša – MALIM PUTOPISOM - peti put kreativno uključili učenici Osnovne škole Franje Horvata Kiša iz Lobora i njihovi mentori. To ulaganje u one koji dolaze s nadom da ćemo zajednički uspješno očuvati ono što nam je vrijedno, držimo osobito važnim dijelom ove manifestacije. Pohvalnice za literarni putopis dobile su učenice: Magdalena Bašak, Lucija Haban i Danijela Smetiško, a zahvalnica je uručena njihovoj mentorici, učiteljici Snježani Radišković.

Ovogodišnji Dani započeli su dan ranije, 7. listopada 2022., izložbom učeničkih likovnih radova i čitanjem novostvorenih dječjih putopisa.

Ocjena, rezultati, značenje

U 55. godištu izlazenja časopisa Kaj i polstoljetnom djelovanju njegova nakladnika Kajkavskoga spravišča – uz afirmaciju kulturnih vrednota s cjelokupnoga kajkavskoga govornog područja – programi poput književnoga putopisa te *Kaj & ča...* oblik su povezivanja našega kulturnog prostora temeljima tronarječne hrvatske jezične zbilje.

Da podvučemo kulturološku crtu: i 2022. putovalo se Domajom, Svijetom i Jezikom (što je i spontani slogan svih putopisnih događanja u Loboru, čiji je idejni začetnik prof. dr. sc. Joža Skok, kojem je ove godine odana počast minutom šutnje u povodu pete obljetnice smrti). Zahvaljujući programu HRVATSKI KNJIŽEVNI PUTOPIS – uzevši u obzir i najnovije izabrane radove (koji će se također objaviti u časopisu Kaj) – korpus suvremene hrvatske književnosti (od prvoga natječaja 2007.) bit će obogaćen sa 195 književnih putopisa, opusom dostojnim, barem dviju panorama/antologija! Kao zaključak, izdvojimo iz konteksta ovogodišnje putopisne laureatkinje Emilije Kovač još jedan spontani slogan: „... ne znamo kamo idemo, ali znamo da smo na dobrom putu!“

Manifestacija je završila neizostavnim apelom - Lobirajmo za Lobor! - kako je to rekla najnagrađivanija i najodanija sudionica Hrvatskoga književnog putopisa Božica Jelušić.

(E. K. /B. P.)